

1884-02-26

AFSENDER

Julius Løytved

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Tyros

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
Glyptotekets arkiv. Korrespondance
vedr. antik kunst, Julius Løytved 1883-
1895

DOKUMENTINDHOLD

Løytved fortæller om sine rejser rundt i Mellemøsten

TRANSSKRIFTION

British Syrian Schools.

Tyros, 26. Februar 1884.

Min Kjære Herr Jacobsen.

I Haabet om, at De med Deres Fru og Børn befinder Dem vel, tillader jeg mig, da det er nogen Tid siden, jeg havde den Glæde at høre fra Dem, at meddele Dem lidt Nyt fra Syrien.

I de sidste Maaneder haver jeg afvexlende været paa Reiser i det Indre af Syrien, eller opholdt mig her i det gamle Tyros, hvor vi opfører Bygningerne for vore Skoler; vi ere nu saa vidt, at Murerearbeidet vil være fertig i et Par Uger. - Det er ikke uden Besvær at arbeide paa saa afliggende Pladse, Arbeiderne og det meste Material maa bringes fra Beyrout som alt Træarbeid, Teglsteenene, Steenene for Gulverne etc. etc. Tømmeret kommer paa Kameler fra Libanon; jeg tillader mig at indeslutte Photographiet af Planen, hvorledes Bygningerne bliver opførte. - Maatte disse blive til Velsignelse for denne gamle Stad, og være sig til Guds Ære, istædetfor Templerne, som nu ligger i Trümmer.

Af de Reiser, jeg i den senere Tid har gjort, er en Tour til det Østlige Syrien og Hauran den største og interessanteste, og varede 5 Uger i November og December. - I Korthed tillader jeg mig at meddele Dem lidt om de Egne, jeg besøgte, og hvor kun faa Europæere kommer hen.

Fra Beyrout gik jeg over Sidon her til Tyros, herfra i østlig Retning over Belad Beshara til Hasbaya paa Mt. Hermon, og videre over Rashaya til Baniyas (Caesarea Philippus), herfra i S.-Ø. Retning over Kuneitra og besøgte Stæderne i Landskabet Djedus (?) og det vestlige Hauran, og naaede heldig til det interessante, vulcaniske District, El Ledja (Trachonites). Fra Alderdommen her Tilflugtsstædet for Røvere og Flygtninge, der i denne Steenørken, hvor man kun med den største Besværlighed kan komme ind, nu er El Ledja beboet af en vild Arabisk Stamme "Arab el Slud".

Heele El Ledja er en Lavamasse med saa skarpe Kanter, at man kun med den største Forsigtighed kommer frem, især paa Grænsen, hvor Lavastrømmen er stanset. - Jeg besøgte flere Stæder paa Grænsen, alle Ruiner, som Zora, Buss el Harrire o.m.a.

Fra Buss el Harrire gik jeg nordlig ind i selve El Ledja, og besøgte først Byen Harrass, for her at bese Ruinerne af en gammel.

Kristlig Kirke, paa hvis Dørpost er anbragt en græsk og mohamedansk Inskrift, den ælste, mohammedanske Inskrift kjendt. - Waddington har paa sin Reise i Syrien copieret den, men ufuldstændig, det Franske Institut haver opfordret mig til at tage ny Copier og Aftrykke deraf, som jeg ogsaa gjorde.

Fra Harrass gik jeg dybere ind i denne Steen-Masse til Damet el Alias, og derfra østlig over den østlige Grænse af El Ledja til Shauba (Philippopolis Kaiser Philippus el Arab, Jødeby); ved denne By ligger flere Kratere, som har spL)det Lavastrømmene ud i El Ledja, hvoraf Tell Shihan er den største (3.435 Food o. H.).

Nu befinder vi os paa Gjebel (Bjerg) Haurass (Alsamadus), som vel ogsaa hørte til Riget Basan (Eg. 47.18). Shuba og heele det Landskab, jeg nu kom ind i, besøgte jeg for fjerde Gang; Gjebel Haurai er kun beboet af Druser, der til forskjellige Tider haver søgt Tilflugt i dette Skjønne, Afliggende Bjerg, efter en eller anden Oprør paa Libanon, og senere nedsatte sig der.

Jeg blev paa det hjærteligste modtaget af Sheikene i de Byer, som jeg besøgte, som Schakka, Nimri, Kanavat (Kanatha), Atil, Suida, Aire, Hebran, Kreye og Salchat.

Salchat er den sydligste Stad i Gjebel Haurass. I V. Mos. 3,10 og V. 12,5 forekommer denne By som en dominerende Grænsestad, for os ligger den store Arabiske Ørken, Harras, og Ard es Sarrass, hvori Araberne og Beduinerne hersker, og de store Nomade Stammer bevæger dem hen og her; for os seer man, saa vidt Øiet kan skue, 2 snorlige. Romerske Landeveie, den ene mod Vest til Bosra i Arabien, den anden mod s. O. til Basra ved den Persiske Havbugt.

For at beskrive de mange storartige og Skjønne Ruiner i Hauran og Gjebel Hauran, som Templer, Theater, Bade, Kirker etc. etc. vilde kunde opfylde flere Blade, det mærkeligste er, at næsten Alle disse Bygninger ere opførte af sorte Lavasteen. - Alt er af Steen, selve Dørene og Vinduerne og ofte med de skønneste Tegninger.

Til Salchat havde jeg stedse det bedste Efterarsvejr, men nu begyndte det at Regne, saa at jeg med Alvor maatte tænke paa at komme ned til Kysten igjen. og jeg havde da ogsaa næsten Regenvair heele Veien tilbage, so er meget ubehageligt, da der jo ingen egentlige Veie ere.

Jordbunden bliver til Mudder, Floderne ere svære at komme igjennem, og dertil bliver man ofte gjennemvaadet, in til Skinnenet, og hvilken Herberg haver man efter en saadan Strabadse at vente: en Hule eller noget lignende; ikke meget bedre.

Fra Salchat maatte jeg derfor gaa vestlig til Bosra, med sine storagtige Ruiner, som under Trajanus blev Arabiens Hovedstad (Nova Trajana Bostra). - Her boede Monken Bahira, der sammensatte Koranen med Mohammed; det er et sørgeligt Blik, man haver for sig, naar man fra det gamle Citadelle seer de mange ubeboede Ruinestæder i Omgivelsen, som Um el Djemal (Beth Gamul Vermi 48,33) o.m.a., som med deres talløse Huuse og større Bygninger rækker op af Jorden som Spøgelses.

Fra Bosra gik Reisen under et frygtelig Regen- og Tordenveir stedse vestligere til den gamle Stad Edrei; jeg havde sendt en af mine Folk forud for at underrette Gouverneuren, som jeg for flere Aar siden havde gjort Bekjendtskab med i Hasbaya, om min Kommen; han var, da Mørked faldt paa, saa god at ophænge Lamper paa den høieste Punkt af Byen, for at jeg i Afstand kunde finde Vei til Staden, hvor jeg da ogsaa gjennemvaadet og træet ankom Kl. 11 Aften, og fandt en hjærtelig Velkomst hos min Ven. Edrei, nu Derat, Basans Hovedstad og Kong Og'sæde (?) (IV. Mos. 21,33 ff., V. Mos. 3,1 ff., Ez. 27,6 etc. etc.). - Jeg forsøgte saavel fra Nord som fra Syd at komme ind i Kong Og's underjordiske Stad for at lede om hans ni Alen lange og fire Alen brede Jernseng, men forgjæves. Ved at krybe in in Ingangen mod Nord kom jeg med stor Besværlighed vel et Par hundrede Alen ind i denne underjordiske Labyrindt, men Lyset gik ud paa min Ledsager foran mig, og da jeg spurte om Svovlstikkerne, fik jeg til Svar, de ere med en Dreng ved Udgangen, saa at jeg med al Forsigt maatte krybe tilbage, for at det andet Lys bagved ikke ogsaa skulde gaa ud.

Mod Syd gik det ikke meget bedre, efter at krybe paa alle fire henved hundrede Alen, kom jeg til en Hule med Menneske Skeletter; efter at have raslet lidt blandt disse, som jeg først antog for Skeletter af Dyr, tabte jeg Modet til at lede efter Kong Og og hans Jernseng.

Fra Edrei gik jeg stedse vestligere, over Irbid (Abila) til Ruinerne af det gamle Gadara, Hovedstaden af Deacopolis; hvilken pragtful Beliggenhed havde ikke denne fordum store Stad, som nu er en fulkommen Ruin; ved et af Theaterne, som var aabent mod Nord, havde man paa Tilskuernes Pladse, Udsigten over heele Teberias Søen, med Jolan og Mt Hermon i det fjerne.

Fra Gadara stiger man over tusind Food ned til Floden Yarmuk, hvorved de berømte, gamle Varme-Bade ligger, herfra gaar man langs med Floden i Dalen, Sheriat el Menades, som løber ud i Jordan-Dalen (Ghor), man maa da igjennem Yarmuks temlig stærke Strøm, herfra gaar man op til Teberias Søens sydlige Strand, til Tell Semak (Hippos), man følger stedse Søens

Breder, og overstrider Jordanfloden, som i den S. V. Ende af Søen flyder ud i Dalen. Man følger stedse Søens Breder, til man kommer til de berømte Varme-Bade ved Teberias, og endelig til Staden Teberias selv, hvor jeg i det Latinske Kloster fandt en venlig Optagelse, og endelig en ordentlig, og anstændig Føde.

Min Tid tillod mig ikke at tage en Hvile-Dag i denne interessante By, og næste Dag gik det igjen videre langs med Søen over Medjdel (Maria Magdalenes Fødeby) til Tell Hum (Kapernaum). - Herfra steg jeg op i Bjergene til den store By Safed. - Fra Safed har man en meget besværlig Bjerg-Reise, til man kommer ned til Kysten, som jeg lykkelig - over Tebnin - overstod, og ankom den første Uge af December lykkelig ti 1 bage ti 1 Tyrus.

Hvormeget skjønt og interessant seer og lærer man ikke paa saadanne Toure, jeg samlede 150 Græske, Romerske og Simitiske Inskrifter, hvoraf 34 af de Græske og Romerske, endnu ikke ere bekjendte, jeg har sendt dem til det Franske Institut, som vill publicere dem. - For min Numismatiske Samling (en af de største, der findes, af Syriske, Colonial og Antonius (?) Mynter), fandt jeg flere skjønne Mynter.

Af Antiquiteter har jeg, foruden en smuk Kop, en Venus i Bronze, og nogle Buster fra Palmyra, intet fundet af Betydning. - Regjeringen haver forbudt at grave, og det er vel endeel Skylden, at intet kommer frem.

Koppen, jeg har, fandt jeg her i Tyrus, den er af Terra Cotta, udvendig heelt omkring med forskjellige Figurer i Relief, jeg troer, det er en heel Bachus Gudstjeneste, den er særdeles skjønt og interessant og i good Behold.

Af Busterne fra Palmyra sender jeg Dem Photographi, jeg har en endnu, ikke paa Photographiet, som N° 2, det er en smuk, lille Samling og goodt vedligeholdende, næsten alle med Palmyriniske Inskrifter .

Alt er ellers rolig her i Landet, og jeg troer, at Bevægelsen i Sudan intet har at betyde for Syrien.

Saa Gud vil, kommer jeg med min Hustru og fire Drengene til Danmark dette Aar. - Min Hustru, som er svagelig, maae til Marienbad, og to eller tre af mine Drengene i en Skole, formodentlig Gütersloh ved Düsseldorf .

Aftrykket af den Babyloniske Inskrift, nogle Sager for det Ethnografiske Museum, en Hyaene, et Par skjønne Gazeller etc. etc. bringer jeg med hjem, ogsaa en Samling af tørrede Planter fra Syrien "classificeret"; jeg antager, den vil interessere vor Botaniske Samling.

Er der noget specielt. De Ønsker, beder jeg at lade mig det vide, jeg skal med Glæde besørge det og bringe det med hjem.

Med mange venlige Hilsner til Dem, Deres Fru og Børn forbliver jeg, min
Kjære Herr Jacobsen, med Højagtelse Deres ærbødig hengivne Julius
Løytved.

det mærkelige er at næsten alle disse
Bygninger er opførte af sorte Koraster.
Også er der Sten, de store Bøvener og Niiduserne
og ofte med de skønneste Tegninger —
I Saabak havde jeg stillet det bedste
Efteraar vist, men nu begynder det at
Regne, saa at jeg med al den meente tanke
saa at komme ned til Kjøben i Aften, og
jeg havde da ogsaa næsten begyndt at
Væle den Tilbage, som er meget ubehagelig,
dog, da der jo siges egentlige Niiduser
for at komme, bliver det Middel, Stedene
ere saa at komme igennem, og det vil
blive man ofte gennemraader sig til
Skimmel, og hvortil Herberg har man
eftersom i de gamle Stedene ad rentes
for Kule eller meget lignende, ikke meget
bedre. I Saabak måtte jeg derfor gaa
Vedlig til Borsaa, med sine Stærte og Niiduser,
som findes i Saabak eller i de gamle Stæder
(den gamle Borsaa) her kaldes Munk
Dahne der sammensatte Koraster med
Mohammed, det er et meget godt Biskop
man harer for sig naar man gaar det gamle
Stæder i Ombyrdene, som den et Bymat
(Dette gamle Verne 188, 22) om a. som
med den gamle Stæder og store Stæder
mange er kaldet op af Verden, som Stæder.
I Borsaa gik reisen under et Fjætte
by Regn og Høveder i de gamle Stæder
de der gamle Stæder og, jeg havde
sendt en af mine Folk for at unde
alle Gouverneur, som jeg for flere Aar
siden har gaaet Biskopstale med
i Kasbaya, som min Kommander, har
saa da det gamle Stæder og hængt
Lampen paa den høieste Tind af Regn
for at jeg i Aftens kunde finde Niiduser
Stæder

British Syrian School
Leycester 26 Februar 1887

Min Kære Herr Jacobson.

I Haabet om at De med Deres
Fru og Børn besøger Dem vel, vil
bede jeg mig, da det er meget godt,
siden jeg havde den Glæde at høre
fra Dem, at modtage Dem vel og
fra Syrien. I de sidste Maanedes
har jeg arbejdet paa den Borsaa
i det Stæder af Syrien, eller opholdt
mig her i det gamle Syrien, hvor vi
offene Bygninger og store Stæder,
vi ere nu saa lidt af Mures arbejdet
vil vare fertig i et Par Uger. Det er
ikke uden Bøvener at arbejde paa saa
aflygget Mure, Arbejdere og det
meget Material maaske bruges fra Borsaa
som alle Arbejde, i de gamle Stæder,
nu for Borsaa se de sammensatte Koraster
paa Kamelen fra Libanon, jeg tillader
mig at indstutte photographier af dem,
altså hvorledes Bygningerne bliver op-
førte. Måtte disse Biskopstale
for denne gamle Stæder, og hængt til
Guds Ånd, Stæder for Borsaa som nu
ligger i Fremtiden. — Af de Borsaa ff.

og i den senere Tid, har gjort, er en
Reise til det Gølle Syden og Hauran
den største og interressanteste, og varede
5 Uger i November og December. I Land,
hadt, lillader jeg mig at meddele dem
Lidt om de Konger jeg besøgte, og har kun
paa Europæers Ord kendt dem. — Fra Beyrouth
gik jeg over Sidon hen til Tyrus, herfra i
Wahs Reising over Belad Boshara til
Nashaya paa Mt Hermon, og videre over
Nashaya til Danias (Cæsars Philippus)
herfra i S O retning over Kuneita og
besøgte Stadene i Landskabet Gilead
og det sødste Hauran, og naaede Kheleby
til det interessante Nedabriske Qestrah
El Ladja (Sarkonites) Fra Alderdommen
her tilflyktsstedet for Røvere og Fjendene,
der i denne Sten Øken, hvor man kun
med den største Besværighed kan komme
ind, der er El Ladja beboet af en vild
Arabisk Stamme, Arab el Steel. Helt
El Ladja er en Lovamase med saa
stærke Kariter at man kun med den
største Forsigtighed kommer frem, saa
paa Grænserne naar Sarastrommen er staa,
sodt, jeg besøgte flere Stæder paa Grænserne
alle Ruiner, som Lora, Dusa el Harrane
o m a. — Fra Dusa el Hauran gik jeg
nordlig ind i det El Ladja, og besøgte
fjeld Øgen Harran, for her at Naaseel
Ruinerne af en gammel Kirke, Kirke
paa hvis Alter er anbragt de Gæster
og Mohammans danske Vokstiff Kuntz
Kadlingten har paa sin Reise i Syden
opruddet den, men ufuldstændig, det
franske Vokstiffet har opfordret mig til
at tage nye copier af Aftrykke dekap,
som jeg ogsaa gjorde; Fra Harran gik

jeg dybere ind i denne Stenmasse til
Dama el Alay og derfra Østlig over den
Østlig, Grænse af El Ladja til El Shaba,
(Melitopolis Kaiser Philippus el Arabi)
deby), ved denne By ligger flere Ruiner
som har opfyldt Sarastrommens ved
El Ladja, hvoraf Jell Shikhan er den
største (2435 fod o. h.) Nu beboedes vi
er i paa Gjelbel (Dung) Hauran (Abmad),
som vel ogsaa hørte til Rigt Dama
(By 47, 18) i Shaba og hele det Landskab
jeg nu kom ind i besøgte jeg for første
Gang; Gjelbel Hauran er kun forbandt af
Dunes, der til forskjellige Tider har
sagt Tilflyktsstedet for nogle Aflyggede
Dung, efter den eller anden Opri paa
Libanonens, og senere nedsatte sig der.
Jeg blev paa det hyggeligste Modtagt af
Shikhan i de Byer som jeg besøgte, som
Sahaka, Nimri, Hamrah (Kanoth), Atel
Saida, Aire, Nabran, Knejs, og Salsah,
Salsah er den sydligste Sted, Gjelbel
Hauran, i 11 Mars 310 og 12, 13, 14, 15,
kommer denne By, som en Demurens,
de Grænsestad, for os ligger den store Øge,
Sahka Øken, Hauran, og Arab is Saman,
hvori Araberne og Delederne hersker, og
de store Namdele Stammer leverer Delt
hen og her; for os dykker man saa rikt
Oved kan skue, 2 Konerlige Romerske
Landsore, den ene med Vest til Dama
i Arabien den anden med S. O til
Dama, ved den Persiske Karbugh.
For at beskrive de mange stærktige
og Stjerne Ruiner i Hauran og Gjelbel
Hauran, som Tempel, Masten, Wadd, Kilde,
to se vider kunde opfyldte flere Blade.

og bringe det med hjem
Med mange Venlige Hilsener til den
deres Fru og Børn. forbliver jeg
Din Kjer. Hfr. Vaarboer

Din Hfr. og tjener

J. A. Løytved

Vilhelm Løytved

her jeg da ogsaa gjenmættede og troet
ankom den 23de Aft. og fandt en hyderlig
Velkomst hos min Vær.

Coleres nu Derah, Paganas hoved-
stad og Kong Og' stæde, (23 Mars kl. 30 p.
4 Mars kl. p. 27. 30 kl. 10 -) jeg forrige
saavel fra Nord som fra Syd ad Kongen
ind i Kong Og' underjordiske Stæde, for
ad alle den Thans kl. Alen lange og fine
Alen brede passager, men forfulde, ved
Kongens og Nyangeten med Nord Kongen
med stor Beboelse, ked og et par hundrede
Alen ind i dem. Underjordiske Stæde;
sindt, men Lyset gik ud paa min
Ledsager frau mig, for de jeg spærte om
Svovelskikkelsen, for at de blev de ere
med en Drang ved Ulydningen, saa at jeg
med ad forsigt maatte krybe tilbage, for
ad det andet Lyd begyndte ikke paa
skulle gaar ud, men Lyd gik ikke ikke
nagel blot, efter at Kongen paa alle
sine hundrede Alen, kom jeg
til en Hule med Menneske Skalleben,
efter ad hans askeb. Ved blandt disse
som jeg fandt anty, for Skalleten af Bys
tabte jeg Nord til ad alle efter Kong
Og' Thans Vansney. Fra Coleres i kl.
jagtsteds Kobilged over Valsul (Abba),
til Ruinerne af det gamle Gallara.
Hovedstaden af **Dobopolis**; hvilkken
pragfuld Beboelse, havde ikke denne
jorden store Stæde, som nu er en fuld
Rommene Ruin; i ad af Theatrene som
er arkand med Nord, havde man paa
Vilkenruer Stæde, udsigten over hele
Fjeldens Siden, med Jorden og det Hamon
i det ferne. Fra Gallara stiger man
over tusener fod, med til Fjeldens Havn
mukt, hvortil de berømte gamle Hamon

Bade Eger, herfra gaaes man langt med
Søleden i Galen, Sierias og Mnasden,
som løber ud i Vordan-dalen (Ghen)
man maae de igjennem Yarmike, Tera,
lig stærke Stene, herfra gaaes man op
til Siderias Sæms og alle's Staanet, til
Soll Sernak (Hippes) man følger Stedse
Sæms Bæde, og overstrøder, foruden floden
som i den S. Ende af Søen flyder ned
i Galen, man følger Stedse Sæms Bæde
til man kommer til de levende Yarne
Bæde ved Siderias, og endelig til Stæde
Siderias ved, her er det Latinske
Kloster fandt en storlig Optage, og
endelig en ordentlig Skov, og anordning
Søde, Min Tid tilhede mig alle at tage
en heile Dag i denne interessante By,
og næste Dag gik det igjennem vidne Land
Sønd Sønd, over Modgeel (Maria Magi
dalens Sælske) til Soll Hæne
(Kapermann). Herfra steg jeg op i Nya
gene til den store Dy Skid, Fra
Skafed har man en meget Børrelig
By, og er til man kommer ned til
Kjøben, som jeg lykkelig over Sømin
overstod, og fik kom det første Uge af
December, og skulig tilbage til Nya.
Herimod skjedt og interessant det
og her maae ikke jeg Woodamme Tourer
jeg samlede 150 Gæste Ameriske og
Smitteke Vokstetter, heraf 50 af de
Gæste og Ameriske, andene ikke ere
Børrelig, jeg har sendt dem til det
Franske Vokstet, som vill publicere
dem, for mine Numismatiske Saml.
Ung (en af de største der findes af Sydske
Colonial og Antiquar Mynter) fandt jeg

flere skønne Mynter.
Af Antiquiteter har jeg fundet en
smukt Høj, en Venus af Bronze, og nogle
Buste fra Palmyra intet fundet af
Netsider, her, Mynter, heres forfald
ad Gaare, og det er vill endel Skjæde
ad Været, Klammer, fæ, -- Kiper
jeg har, fandt jeg her i Nya, den af af
Nora Citta, det endig, Kalkomning med
forskellige Figurer, Bæde, jeg staae
det er et Væde god Bæde, den er
se, deles skjedt af indhold, og i god
behold. Af Bøstene fra Palmyra,
sendte jeg dem Photographi, jeg har en,
endnu, alle jeg Photographi som No. 2.
det er en smukt lille Samling af godt
religeholdende, næste alle med Palmyr.
indiske Vokst. fter.
Allt er heller vel her i Landet og
jeg har ad Avagelde i Sæde indtil
de, at betyde for Syden.
Saa Gud vil kommer jeg med min
kuster af fire Dage til den mark
dette Det, Min kuster som er Børrelig
maa til Marisbael, og to eller tre af
mine Dage i en Skid, fæne endelig
Guten er ved Quædelop.
Oftred af den Babyloniske Vokst
nogle Sager for det Ethnografiske Museum
en Hæne et par skønne Gæde, to te
bringe jeg med Nya, og saaledes samling
af Børrelig Bæde fra Nya, klassiforik
jeg antager den vil interessere det Bøst.
Børrelig Samling; En der noget specielt
de Børrelig, bæde jeg ad bære mig det
ville, jeg skal med glæde bringe det.